1.ÜNİTE

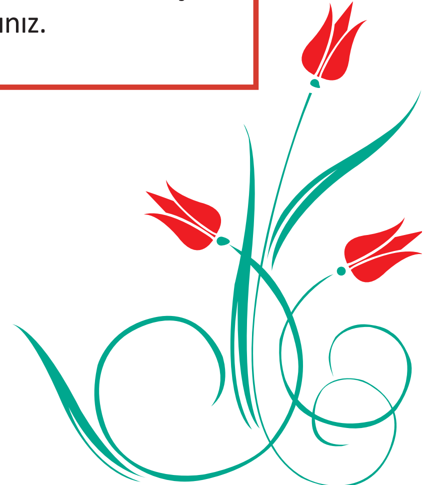
KUR'AN OKUMAYA GİRİŞ

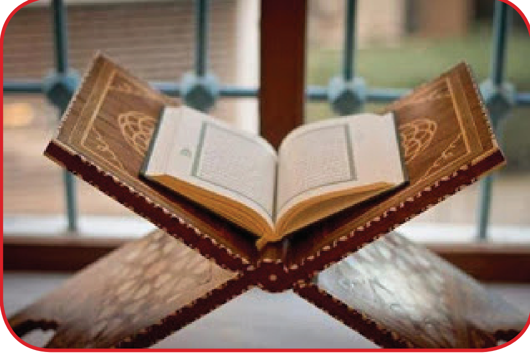
"Sizin en hayırlınız Kur'anı öğrenen ve öğreteninizdir." (Buharî, Fedailü'l- Kur'an, 21.)

ÜNİTEMİZE HAZIRLANALIM

1. "Ayet, sure, cüz, hatim ve mukabele" terimlerinin anlamını araştırınız.
2. Kur'an-ı Kerim'i okuma ve anlamayı teşvik eden ayetlere örnekler veriniz.
3. Kur'an-ı Kerim okumanın fazileti ile ilgili hadis-i şeriflere örnek veriniz.
4. Hz. Peygamber'in (s.a.v) sahabileri arasında Kur'an tilaveti alanında meşhur olanların isimlerinin yer aldığı bir sınıf köşesi hazırlayınız.

1. Kur’an’ı Doğru ve Güzel Okumanın Önemi

Kur’an-ı Kerim, Hz. Muhammed’e (s.a.v)* Allah (c.c)** tarafından gönderilen son ilahî kitaptır. Bütün çağlara, mekanlara ve insanlara hitap eden bu ilahî kitabın öğüt ve mesajları kıyamete kadar geçerlidir.

Yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim, 610 yılı, Ramazan ayının Kadir Gecesi’nde inmeye başlamış ve yaklaşık yirmi üç yılda tamamlanmıştır.[1] O, kendisine özgü okunuş tarzıyla indiği günden itibaren insanları derinden etkilemiş ve tarih boyunca Müslümanlar onu en güzel şekilde okumak için büyük gayret göstermişlerdir.

Kur’an-ı Kerim, Allah (c.c) kelamıdır. Gerek okuma esnasında gerekse diğer zamanlarda onun bu özelliği daima göz önünde bulundurulmalı, ona gereken değer verilmeli ve hayatımızı anlamlandırmamızda onun rehberliği göz ardı edilmemelidir.

Peygamber Efendimiz, Kur’an’ı ağır ağır, tane tane okur ve Müslümanları da Kur’an’ı bu şekilde okumaya teşvik ederdi.

Kur’an-ı Kerim, sözlerin en üstünü ve en güzeli olduğu için onu öğrenen ve öğretenler de insanların en hayırlılarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v), bunu *“Sizin en hayırlınız, Kur’an’ı öğrenen ve öğreteninizdir.”*[2] hadisiyle bunu en güzel şekilde ifade etmiştir.

Peygamber Efendimiz, Kur’an’ı Cebrail’in (a.s)*** kendisine öğrettiği şekilde ashabına okumuş ve onları sürekli Kur’an okumaya teşvik etmiştir. Peygamberimiz, Kur’an okuyan ve onunla amel eden kimselerin imrenilecek kimseler olduklarını,[3] okudukları ayetlerin kıyamette onları cennete ulaştıran birer nur olacağını[4] ve onlara her bir harfine karşılık on sevap verileceğini[5] bildirmiştir.

Peygamberimiz, bazı sahabilerini Kur'an'ı ezberlemeye teşvik etmiş, bu konuda onları özel olarak yetiştirmiştir. Zeyd bin Sabit (r.a)**** ve Abdullah bin Mes’ûd (r.a) gibi

KONUŞALIM

“Ey insanlar! Size Rabb’inizden bir öğüt, gönüllerdeki dertlere bir şifa, müminlere doğru yolu gösteren bir hidâyet ve rahmet gelmiştir.”

(Yûnus suresi, 57. ayet.)

Yukarıdaki ayet Kur'an-ı Kerim'in hangi özelliklerini vurgulamaktadır? Arkadaşlarınızla birlikte konuşunuz.

"Kur’an okumayı niçin öğrenmeliyiz?" konulu bir beyin fırtınası yapınız. Elde ettiğiniz sonuçları renkli kâğıtlara yazarak sınıf panasonda sergileyiniz.

1 Abdülhamit Birışık, "Kur'an", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 26, s. 385.
* Sallallahu aleyhi ve sellem: Allah’ın (c.c) rahmet ve selamı üzerine olsun.
** Celle celaluhu: Şanı yüce.
2 Buharî, Fedailü’l-Kur’an, 21.
3 bk. Buharî, Fedailü’l-Kur’an, 17; Müslim, Salatü’l-Müsafirin, 243.
*** Aleyhisselam: Alla'ın selamı onun üzerine olsun.
4 bk. Ahmed bin Hanbel, Müsned, C 2, s. 341.
5 bk. Tirmizî, Fedailü’l-Kur’an, 16.
**** Radıyallahu anh: “Allah (c.c) ondan razı olsun.” anlamına gelen dua sözü.

bazı sahabiler, Kur'an'ı güzel okuma özellikleriyle ön plana çıkmıştır. Bunlar, Hz. Peygamber'in (s.a.v) vefatından sonra ondan öğrendikleri okuyuş şekillerini öğretmek ve bu ilmi yaymak için uzak diyarlara giderek kıraat ilminin sonraki nesillere aktarılmasında büyük görevler üstlenerek bizlere örnek olacak çalışmalar yapmışlardır.[6]

Kur'an öğrenmeye ve öğretmeye büyük önem veren milletimiz "Dâru'l-Kurrâ" adı verilen özel müesseseler kurarak bu merkezlerde, Kur'an'ın doğru ve güzel okunmasını sağlamak üzere sayısız hafız ve kâriler yetişmesini sağlamıştır.

Kur'an-ı Kerim okumak bir ibadettir. Bundan dolayı İslam âlimleri Kur'an'ın tarifini yaparlarken onun *okunmasıyla ibadet edilen bir kitap* olduğuna dikkat çekmişlerdir. Bu değerli ibadetin karşılığında alacağımız büyük ödülü Rabbimiz şöyle müjdelemektedir: **"Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıkça Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler. Allah kendilerine mükafatlarını tam olarak versin ve kendi lütfundan daha da artırsın diye (böyle yaparlar). Şüphesiz O, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir."**[7]

YORUMLAYALIM

"... Kur'an'ı tertil ile (ağır ağır, tane tane, anlayarak ve hissederek) oku."

(Müzzemmil suresi, 4. ayet.)

"(Kıyamet günü) Kur'an okuyan kimseye: Oku, yüksel ve dünyada Kur'an'ı tertil ile okuduğun gibi (şimdi de) tertil ile oku. Senin cennetteki derecen, mevkiin okuduğun ayetlerin sonuncusuna göredir."

(Ebu Davud, Tefriu' Ebvabi'l-Vitr, 20.)

Yukarıdaki ayet ve hadise göre Kur'an'ı tertil ile okumak neden önemlidir? Yorumlayınız.

DÜŞÜNELİM

Peygamber Efendimiz, Kur'an'ı güzel okuyanlara değer verir, onlardan Kur'an dinlemeyi çok severdi. Kur'an'ı güzel okumasıyla meşhur olan sahabi Abdullah bin Mes'ûd (r.a) bu konuda bir hatırasını şöyle anlatır:

Bir defasında Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:
–"Bana Kur'an oku!" buyurdu.

–"Ey Allah'ın Resulü!" dedim. "Kur'an sana indirilmişken ben mi sana Kur'an okuyayım?"

Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem:

–"Ben, Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok severim." buyurdu.
Bunun üzerine Nisâ suresini okumaya başladım. **"Her ümmetten bir şahit getirip seni de bütün bunlara şahit tuttuğumuz zaman onların durumu nice olur?"** (Nisâ suresi, 41. ayet.) anlamındaki ayete geldiğimde:
–"Şimdilik yeter!" buyurdu.
Bir de baktım Resulullah ağlıyordu.

(Buharî, Fedailü'l- Kur'an, 33-34.)

Resulullah'ın; "Ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi severim." hadisi üzerine düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

NOT EDELİM

Kur'an; Hz. Muhammed'e (s.a.v) Arapça olarak vahiy yoluyla indirilmiş, mushaflara yazılmış, tevatür yoluyla nakledilmiş, okunmasıyla ibadet edilen, insanların bir benzerini getirmekten aciz kaldığı Allah (c.c) kelamıdır.

(İsmail CERRAHOĞLU, Tefsir Usulü, s. 34.)

6 Muhsin Demirci, Tefsir Usulü ve Tarihi, s. 112-113.
7 Fâtır suresi, 29-30. ayetler.

YORUMLAYALIM

“Kur’an’ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur’an’ı zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır.”

(Buharî, Tevhit, 52; Müslim, Salatu'l-Müsafirin, 243.)

Yukarıdaki hadisi yorumlayınız ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Kur’an okumak ibadet hayatımızın vazgeçilmez bir parçasıdır. Söz gelimi namazda Kur'an okumak (kıraat) farz olduğu için Kur’an’dan bazı bölümleri doğru bir şekilde öğrenmek ve ezberlemek gerekir. Cemaatle kılınan namazlarda imam tarafından güzel bir ses ve doğru bir kıraat ile okunan Kur’an, namazın daha huzurlu kılınmasını sağlayacaktır.

Ramazan ayı, mübarek gün ve geceler, nikah törenleri, cenaze merasimleri, kabir ziyaretleri gibi çeşitli zaman, mekan ve merasimlerde Kur’an okur ve dinleriz. Bireysel veya toplu olarak yaptığımız bu ibadetlerden manevi bir huzur alırız.

Kur’an’ı doğru ve güzel okumanın ilk adımı, harflerin mahreçlerine uygun olarak telaffuz edilmesidir. Harflerin düzgün telaffuzu, kelimelerin ve ayetlerin dolayısıyla da Kur’an’ın doğru okunmasını ve anlaşılmasını sağlar.

Kur’ân’ı usulüne uygun okumak “tilavet” kavramıyla ifade edilir. Güzel bir tilavet, Kur'an'ı harflerin mahreçlerine ve tecvid kurallarına göre doğru bir şekilde okumakla mümkündür. Kur’an’ın kendine özgü bir okunuş tarzı vardır. Kur’an lafızlarının dizilişi, manalarındaki derinlik, güzel ses ve okuyuş tarzı ile oluşan ahenk, insan ruhunu derinden etkiler. Onu okuyan ve dinleyenler ilahî kelamın yüceliğini hissederler.

KONUŞALIM

“Kur’an-ı Kerim'i okuyan ve hükümleriyle amel eden kişinin anne ve babasına kıyamet günü bir taç giydirilir. Bu tacın ışığı -güneşi evlerinizin içinde farz etseniz- dünya evlerindeki güneş ışığından daha güzeldir. O halde Kur’an-ı bizzat öğrenen hakkında ne düşünürsünüz! (Onun sevabını siz takdir edin.)”

(Ebu Davud, Tefriu’ Ebvabi’l-Vitr, 14.)

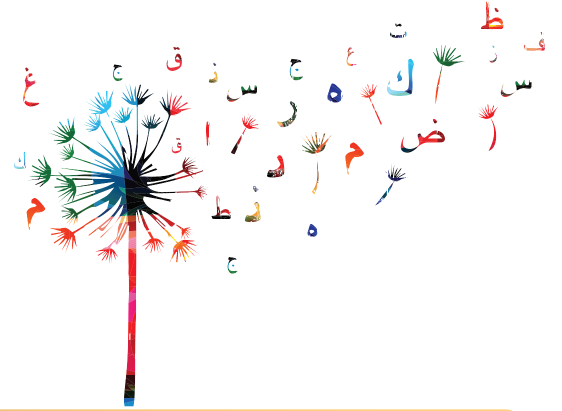
“Kur’an okuyan mü’min, tadı güzel kokusu güzel turunç gibidir.Kur’an okumayan mü’min, tadı güzel fakat kokusu olmayan hurma gibidir. Kur’an okuyan münafık, kokusu güzel tadı acı reyhane (fesleğen) otu gibidir. Kur'an okumayan münafık ise tadı acı, kokusu olmayan Ebu Cehil karpuzu gibidir.”

(Buhârî, Fezâilü’l-Kur’ân,17; Müslim, Salatu'l-Müsafirin, 243).

Kur’an okumanın faziletini bildiren hadis-i şeriflerden faydalanarak Kur’an okumanın önemi üzerinde konuşunuz.

2. Harfler ve Özellikleri

2.1. Harfler ve İsimleri

Kur'an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiş ilahî bir kitaptır. Onun yazılışı, harflerden ve harflerin seslendirilmesine yardımcı olan bazı özel işaretlerden (üstün, esre, ötre) oluşmaktadır. Kur'an alfabesi, Arap alfabesindeki 28 harften meydana gelir ve Türkçe'den farklı olarak metinler, sağdan sola doğru yazılır ve okunur.

Kur'an harfleri şöyledir:

ا ب ت ث ج ح
خ د ذ ر ز س
ش ص ض ط ظ ع
غ ف ق ك ل م
ن و ه ي

KARŞILAŞTIRALIM

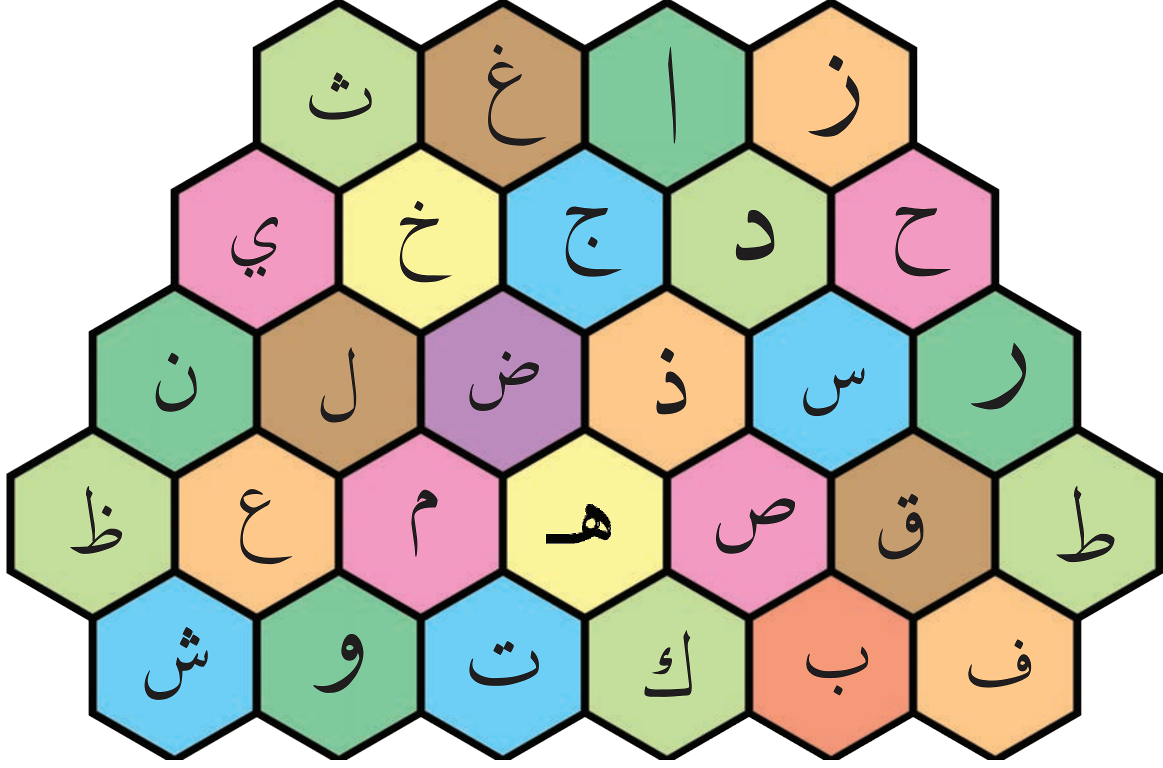
Şekil olarak birbirine benzeyen harfleri gruplara ayırarak defterinize yazınız. Aralarındaki benzerlik ve farklılıkları bulunuz.

BİLGİ KUTUSU

Kur'an-ı Kerim'de yer alan lamelif (لا), ayrı bir harf değildir. Lam (ل) ve elif (ا) harflerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur.

SÖYLEYELİM

Aşağıda karışık olarak verilen harflerin isimlerini söyleyiniz.

2.2. Harflerin Yazılışları (Başta, Ortada, Sonda)

Kur'an harfleri, Türkçemizdeki el yazısında olduğu gibi önceki ve sonraki harfe bitiştirilerek yazılır. Kelime içindeki konumuna göre harflerin yazılış biçimleri değişir. Bir harf, kelime içinde dört farklı konum ve şekilde yer alır:

Harfin Konumu	Harfin Yazılış Şekli	Örnek
Tek Başına	Bitişmemiş şekli	ب
Başta	Kendinden sonraki harfle bitişmiş şekli	بـ
Ortada	Hem önceki hem sonraki harfle bitişmiş şekli	ـبـ
Sonda	Kendinden önceki harfle bitişmiş şekli	ـب

NOT EDELİM

ا د ذ ر ز و harfleri kendinden sonraki harfle bitişmez. Bu harflerin ortada ve sondaki yazılışları aynıdır.

Sonda	Ortada	Başta	Harfler (Tek başına)
ـا	ـا	ا	ا
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد	ـد	د	د
ـذ	ـذ	ذ	ذ
ـر	ـر	ر	ر
ـز	ـز	ز	ز
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض
ـط	ـطـ	طـ	ط
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـو	ـو	و	و
ـه – ه	ـهـ	هـ	ه
ـي	ـيـ	يـ	ي

2.3. Harflerin Mahreçleri

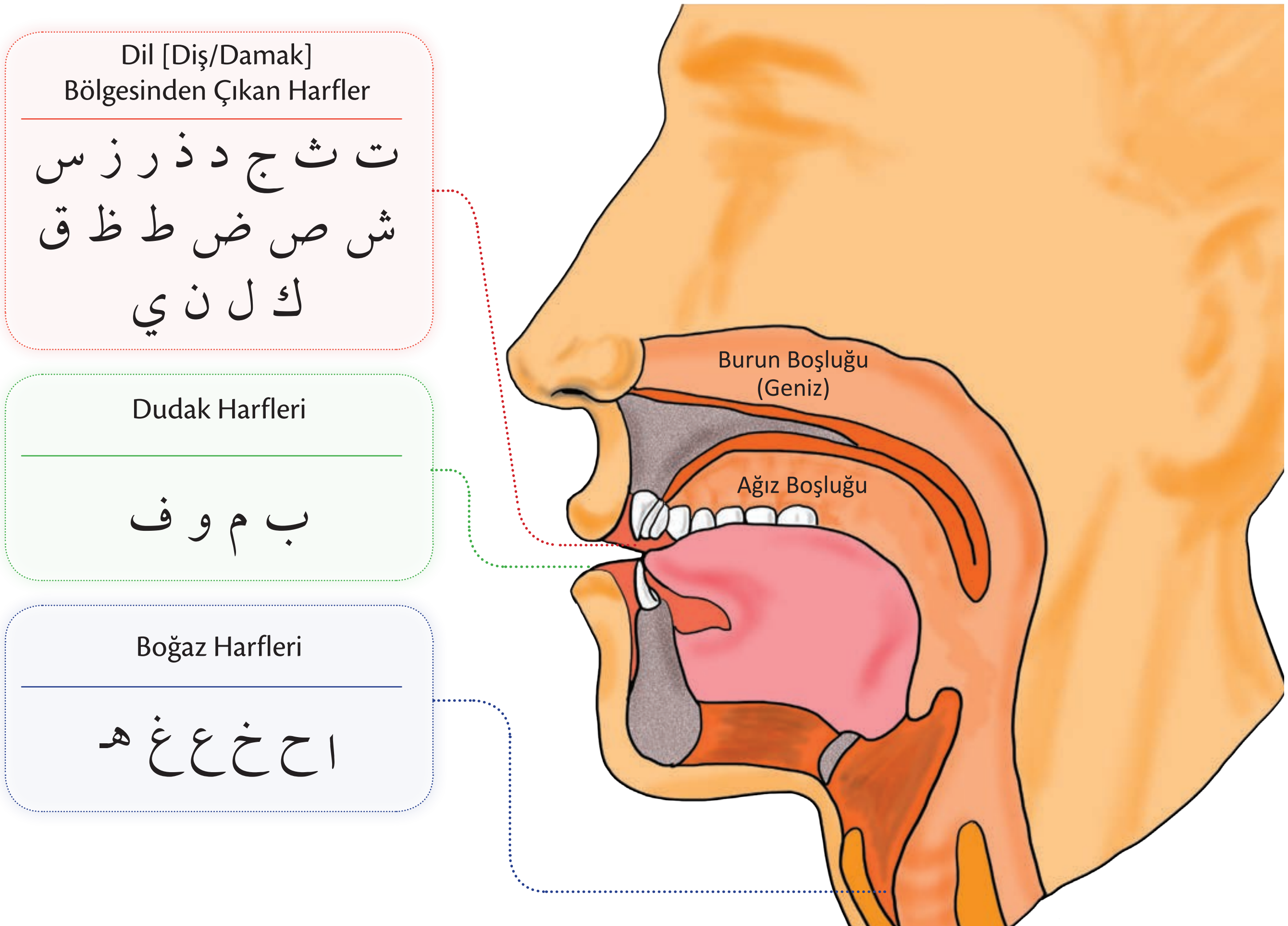
Akciğerlere (diyafram) dolan hava, dışarıya ya ses ya da nefes hâlinde çıkar. İrade dışında alınıp verilen nefesin ses tellerini titreştirmesiyle ses meydana gelir. Bu ses ağız, boğaz veya dilin belli bir noktasından çıkarılırsa harf meydana gelir[8]. Her dilde harflerin kendine özgü bir çıkış yeri vardır. Harflerin çıkış yerine mahreç, çoğuluna da mehâriç denir.

Kur’an’ı doğru okuyabilmek için harfler mahreçlerine uygun olarak telaffuz edilmelidir. Çünkü harfin yanlış yerden çıkarılması, kelimelerin anlamlarının bozulmasına sebep olabilir. Bu nedenle Kur’an okumaya geçmeden önce harflerin mahreçleri, iyi bir öğreticinin rehberliğinde güzel bir şekilde öğrenilmelidir.

Aralarında ses benzerliği olmamasına rağmen bazı harfler, iyi bir şekilde kavranılamaması nedeniyle doğru olarak telaffuz edilememekte ve sanki birbirinin aynısıymış gibi okunabilmektedir. Bu da harflerin yanlış okunmasına ve kelimelerin anlamlarının karışmasına sebep olmaktadır. Bu harfler kendi aralarında gruplanarak özel olarak okuma çalışması yapılmalıdır.

Türkçedeki "ç", "j", "o", "ö", "p" gibi bazı harflerin sesleri Arapçada olmadığı gibi Arapçadaki bazı harflerin sesleri Türkçede yoktur. Peltek olarak sesslendirilen ث ve ذ ile boğazdan hırıltılı bir sesle çıkartılan خ bu harflerdendir.

Kur’an harflerinin çıkış yerleri, üç ana bölgede toplanır.[9] Bunlar; boğaz, dil ve dudaktır.[10]

8 Mehmet Ali Sarı, Kur’an-ı Kerim’i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s. 43.
9 Demirhan Ünlü, Kur’an-ı Kerim’in Tecvidi, s. 59.
10 Bunların dışında, ağız boşluğu ve geniz de mahreç bölgesi kabul edilir. Med harfi olan ا و ي harfleri ağız boşluğundan, gunne sesi ise genizden çıkarılır.

Harf	Mahreç (Çıkış Yeri)	Türkçedeki (seslendirme) karşılığı
ا	Boğaz sonu	"E" harfi gibidir.
ب	Alt ve üst dudak	"B" harfi gibidir.
ت	Dil ucu ile ön diş dipleri	"T" harfi gibidir.
ث	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ج	Dil ortası ve üst damak ortası	"C" harfinin yumuşatılmış şeklidir.
ح	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
خ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Türkçe karşılığı yoktur.
د	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	"D" harfi gibidir.
ذ	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ر	Dil ucu ile ön dişlerin üstündeki damak	"R" harfi gibidir.
ز	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	"Z" harfi gibidir.
س	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	"S" harfi gibidir.
ش	Dil ortası ve üst damak ortası	"Ş" harfi gibidir..
ص	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	"S" harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Sa).
ض	Dil kenarı ile üst azı dişler	Türkçe karşılığı yoktur.
ط	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	"T" harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Ta).
ظ	Dil ucu ile ön diş uçları	Türkçe karşılığı yoktur.
ع	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
غ	Boğazın ağza en yakın kısmı	"Ğ" harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Ğa).
ف	Üst ön diş uçlarıyla alt dudağın içi	"F" harfi gibidir.

Harf	Mahreç (Çıkış Yeri)	Türkçedeki (seslendirme) karşılığı
ق	Dil kökü ve üst damak	Türkçe karşılığı yoktur.
ك	Dil kökü ve küçük dil önü	"K" harfi gibidir.
ل	Dilin iki kenarı ve ucu ile üst damak	"L" harfi gibidir.
م	Alt ve üst dudak	"M" harfi gibidir.
ن	Dil ucu ile iki üst ön diş etleri	"N" harfi gibidir.
و	Alt ve üst dudak	"V" harfinin kalınlaştırılmış hali gibidir (Va).
هـ	Boğaz sonu	"H" harfi gibidir.
ي	Dil ortası ve üst damak ortası	"Y" harfi gibidir.

BİRLİKTE OKUYALIM

Öğretmeninizin tahtaya yazdığı her bir harfi "eb, et, ..." şeklinde seslendirişini dinledikten sonra siz de harfleri mahrecine uygun olarak aynı şekilde okuyunuz.

FARKI BULALIM

Aşağıdaki harflerin telaffuzlarını öğretmeninizden dinleyiniz ve aralarındaki ses farkını bulunuz.

SÖYLEYELİM

رب يسر ولا تعسر رب تمم بالخير

Yukarıdaki harflerin başta, ortada ve sondaki yazılış durumlarını sırasıyla söyleyiniz.

2.4. İnce ve Kalın Sesli Harfler

Kur’an harfleri okunuşu bakımından temelde iki gruba ayrılır.

1. Kalın sesli harfler:

ق غ ظ ط ض ص خ

2. İnce sesli harfler:

ي ه و ن م ل ك ف ع ش س ز ر ذ د ح ج ث ت ب ا

Not:

- ل harfi ince sesli harflerdendir. Ancak Allah (اللّٰه) lafzındaki (Lafzatullah) lam (ل), önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.
- ر harfi de bazı durumlarda kalın okunur.[11]

TAMAMLAYALIM

Aşağıdaki tabloda boş bırakılan yerlere sırasıyla harfleri yazınız.

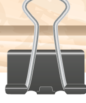
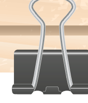
.....	.....	ج	ث	ت	ب	ا
.....	ش	س	ز	.....	ذ	د
.....	ف	.....	.....	.....	.....	.....
ي	ه	و	ن	م	ل	ك

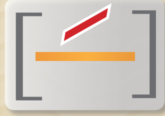
11 Konunun detayları Tecvid bölümündeki Ra’nın hükümleri konusunda ele alınacaktır.

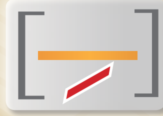
3. Harflerin Okunuşu

HAREKE VE İŞARETLERİ İNCELEYELİM

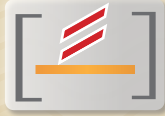
Panoda verilen hareke ve işaretleri inceleyiniz.

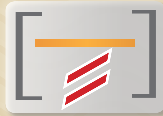

Üstün
(Fetha)

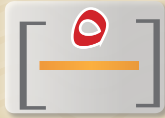

Esre
(Kesra)

Ötre
(Damme)

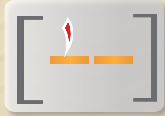

İki üstün

İki esre

İki ötre

Cezm

Şedde

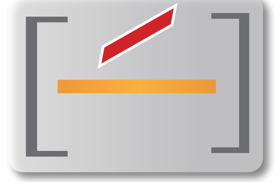

Uzatma işareti
(Asar)

Uzatma işareti
(Çeker)

Med işareti
(daha çok uzatma)

3.1. Harekeler: Üstün, Esre, Ötre

Kur’an harflerinin tamamı sessizdir. Bu harfleri seslendiren ve dilimizdeki sesli harflerin yerini tutan özel işaretlere hareke denir. Bu işaretler, harflerin üstünde veya altında bulunur. Harflerin sesli okunmasını sağlayan üç hareke vardır: üstün, esre ve ötre.

Üstün: Harfin üstüne yazılan sola doğru hafif eğik küçük çizgidir (ـَـ). Bu işarete Arapça'da fetha denilir. Üstün, ince harflerin "e", kalın harflerin "a" sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine üstün işareti konulunca "se" (سَ), sad (ص) harfine üstün konulunca "sa" (صَ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra üstün harekesiyle seslendiriniz.

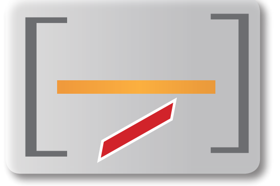
اَ بَ تَ ثَ جَ حَ خَ دَ ذَ رَ زَ سَ شَ صَ ضَ طَ ظَ عَ غَ فَ قَ كَ لَ مَ نَ وَ هَ يَ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

وَ رَ دَ	وَ زَ نَ	دَ رَسَ	رَ زَ قَ	اَ دَ بَ
اَ كَ لَ	تَ رَ كَ	نَ زَ لَ	ذَ هَ بَ	اَ مَ رَ
اَكَلَ	تَرَكَ	نَزَلَ	ذَهَبَ	اَمَرَ
حَ سَ دَ	دَ خَ لَ	فَ عَ لَ	طَ لَ بَ	كَ تَ بَ
حَسَدَ	دَخَلَ	فَعَلَ	طَلَبَ	كَتَبَ
ثَ بَ تَ	نَ صَ رَ	سَ جَ دَ	خَ تَ مَ	خَ لَ قَ
ثَبَتَ	نَصَرَ	سَجَدَ	خَتَمَ	خَلَقَ

Esre: Harfin altına yazılan sola doğru hafif eğik küçük çizgidir (ـِ). Bu işarete Arapçada kesre denilir. Esre, ince harflerin "i" sesiyle; kalın harflerin "ı-i"arası bir sesle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine esre işareti konulunca "si" (سِ), sad (ص) harfine esre konulunca "sı" (صِ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra esre harekesiyle seslendiriniz.

اِ بِ تِ ثِ جِ حِ خِ دِ ذِ رِ زِ سِ شِ صِ ضِ طِ ظِ عِ غِ فِ قِ كِ لِ مِ نِ وِ هِ يِ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَذِنَ	اَزِفَ	وَرِثَ	اَمِنَ	رَكِبَ
شَرِبَ	وَسِعَ	رَبِحَ	عَلِمَ	فَهِمَ
حَمِدَ	لَبِسَ	حَسِبَ	خَسِرَ	تَبِعَ
سَمِعَ	ضَحِكَ	نَسِيَ	وَلِيَ	عَمِلَ
مَثِلَ	مَسِدَ	لَهِبَ	عَدِسَ	فَلِقَ
مَلِكَ	قَبِلَ	حَفِظَ	شَهِدَ	وَجِلَ

Ötre: Harfin üstüne yazılan ve küçük bir vav’a benzeyen işarettir (ـُ). Bu işarete Arapçada damme denilir. Ötre, ince harflerin "u-ü" arası bir sesle; kalın harflerin "u" sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin, sin (س) harfine ötre işareti konulunca "su-sü" arasında bir sesle (سُ), sad (ص) harfine ötre konulunca "su" (صُ) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Harfleri, öğretmeninizi dinledikten sonra ötre harekesiyle seslendiriniz.

اُ بُ تُ ثُ جُ حُ خُ دُ ذُ رُ زُ سُ شُ صُ ضُ طُ ظُ عُ غُ فُ قُ كُ لُ مُ نُ وُ هُ يُ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

أُذِنَ أُمِرَ رُزِقَ وُلِدَ أُخِذَ

كُتِبَ قُتِلَ خُلِقَ جُعِلَ سُئِلَ

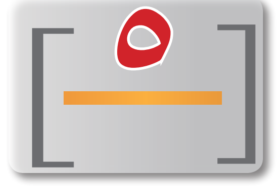
ذُكِرَ غُفِرَ خُسِرَ فُهِمَ ضُرِبَ

حُمِلَ رُفِعَ جُمِعَ وُضِعَ نُصِبَ

يَصِفُ يَرِثُ يَلِدُ صَمَدُ يَهَبُ

رُسُلُ ضَعُفَ كُتُبُ وَهُوَ ثُلُثُ

3.2. Cezim (Sükûn)

Cezim, harfin üzerine küçük bir daire şeklinde yazılan işarettir (ـْ). Cezim, harflerin harekesiz olarak okunmasını sağlar. Harekeli bir harf cezimli bir harfle birleşince Türkçedeki sessiz harfle biten kapalı hece biçimi oluşur. Örneğin, üstünlü hemze ile cezimli lam birleşince اَلْ (el) şeklinde okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ... اَبْ اِبْ اُبْ şeklinde okuyuşunu dikkatle dinleyiniz. Siz de aynı şekilde, bütün harfleri mahreçlerine uygun olarak cezim ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

قُلْ	كَمْ	لَمْ	مِنْ	اِنْ
نَحْنُ	اَنْتُمْ	اَنْتَ	لَكُمْ	حَمْدُ
رَيْبَ	بَعْدَ	قَبْلِكَ	يَوْمِ	كَيْفَ
غَيْبِ	كُنْتُمْ	اَرْسَلَ	اُنْزِلَ	عَلَيْهِمْ
مَثَلُهُمْ	اِسْتَوْقَدَ	لَمْ تُنْذِرْ	اَنْذَرْتَ	مُفْلِحُ
يُبْصِرُ	يَخْدَعُ	يَشْعُرُ	اَنْفُسَهُمْ	رَبِحَتْ

3.3. Şedde

Şedde, harfin üzerine birleşmiş iki küçük "u" harfine benzer şekilde yazılan işarettir (ـّـ). Üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlar. Dolayısıyla şeddeli harf, aslında iki harftir. Bunlardan birincisi cezimli, ikincisi harekelidir. Örneğin, اِنَّ şeklinde yazılan kelime اِنْ نَ (inne) diye okunur.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ... اَبَّ اِبَّ اُبَّ şeklinde mahreçlerine uygun olarak nasıl okuduğuna dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde şedde ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

كُلَّ	لَعَلَّ	كَاَنَّ	اَنَّ	اِنَّ
حَقٌّ	شَرِّ	ثُمَّ	تَبَّ	رَبِّ
زَيَّنَ	جَنَّةَ	كَذَّبَ	عَلَّمَ	نَزَّلَ
يُبَشِّرُ	يُضِلُّ	يَظُنُّ	يَصُدُّ	يَمُدُّ
لَعَلَّكُمْ	جَهَنَّمُ	يُكَذِّبُ	نُقَدِّسُ	نُسَبِّحُ
فَضَّلْتُكُمْ	عَلَّمْتُمْ	اِتَّخَذَ	مُصَدِّق	اُعِدَّتْ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Felak suresinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, şedde işaretine dikkat ederek okuyunuz.

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِۙ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَۙ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَۙ

﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰاثَاتِ فِي الْعُقَدِۙ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

3.4. Tenvin

Tenvin, kelimenin sonuna cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötre (ـٌ) işaretleridir. "Nunlamak" olarak da ifade edebileceğimiz tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

İki üstün: Harfin üzerine yazılır (ـً). Yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) dışındaki harflerde elif (ا) desteği üzerine yazılır. İnce harflerin "en" sesiyle; kalın harflerin "an" sesiyle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَحَدًا	اَبَدًا	اِذًا	رَغَدًا	ثَمَنًا
عِلْمًا	مَثَلًا	رِزْقًا	خَيْرًا	ظُلْمًا
حُكْمًا	مَرَضًا	رِجْزًا	مَوْتًا	عُذْرًا
جَنَّةً	اَمْرًا	مُصَدِّقًا	قَوْلًا	كَلِمَةً
تَوْبَةً	جَهْرَةً	قِرَدَةً	بَقَرَةً	طَيِّبَةً
مُسْتَكْبِرًا	سُجَّدًا	مُبَيِّنَةً	مُؤْمِنًا	مَوْعِظَةً

KENDİMİZİ DENEYELİM

Mürselât suresinin 1-6. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا
﴿٣﴾ فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾

İki esre: Harfin altına yazılır (ـٍ). İnce harflerin "in" sesiyle; kalın harflerin "ın-in" arası bir sesle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

رَيْبٍ	اَجْرٍ	اَجَلٍ	حَسَدٍ	اَحَدٍ
يَوْمٍ	سَفَرٍ	نَفْسٍ	عِلْمٍ	بَيْتٍ
بَيِّنَةٍ	لِكُلٍّ	وَلِيٍّ	مَيِّتٍ	كَصَيِّبٍ
شَيْءٍ	سُنْبُلَةٍ	جَبَلٍ	فَضْلٍ	مُؤْمِنٍ
بِنِعْمَةٍ	بِغَضَبٍ	بِقُوَّةٍ	بِخَيْرٍ	لِقَوْمٍ
اَوْ صَدَقَةٍ	مِنْ فِئَةٍ	لِنَبِيٍّ	وَنَقْصٍ	وَفَضْلٍ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Abese suresinin 13-19. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾ بِاَيْدِي
سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾ قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَٓا اَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾
مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾

İki ötre: Harfin üzerine yazılır (ـٌ). İnce harflerin "un-ün" arası bir sesle; kalın harflerin "un" sesiyle okunmasını sağlar.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

مَرَضٌ	كُتُبٌ	رُسُلٌ	اَجَلٌ	اَحَدٌ
عَدْلٌ	نَفْسٌ	عُمْيٌ	بُكْمٌ	صُمٌّ
عَشَرَةٌ	كُفْرٌ	اِثْمٌ	خِزْيٌ	خَوْفٌ
مُسْتَقَرٌّ	حَقٌّ	مُحَرَّمٌ	اُمَّةٌ	عَدُوٌّ
مُحْسِنٌ	مُخْرِجٌ	فَوَيْلٌ	وَبَرْقٌ	وَرَعْدٌ
مُطَهَّرَةٌ	وَرَحْمَةٌ	مُسَلَّمَةٌ	حِطَّةٌ	فِتْنَةٌ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Abese suresinin 34-42. ayetlerinde kırmızı renkle belirtilen harfleri, harekesine dikkat ederek okuyunuz.

يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخ۪يهِۙ ﴿٣٤﴾ وَاُمِّه۪ وَاَب۪يهِۙ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِه۪ وَبَن۪يهِۜ ﴿٣٦﴾
لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْن۪يهِۜ ﴿٣٧﴾ وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌۙ ﴿٣٨﴾
ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌۚ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌۙ ﴿٤٠﴾ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌۜ
اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجَرَةُ ﴿٤٢﴾ ﴿٤١﴾

3.5. Med Harfleri: Elif, Vav, Ya

Med, uzatmak demektir. Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harekesiz (sakin) harflere med harfleri (uzatma harfleri) denir.

Med harfleri üçtür: elif (ا), vav (و), ya (ى). Meddin (uzatma) ölçüsü, okuyuşu bir elif miktarı uzatmak demektir. Bu da okuma esnasında sesin iki hareke miktarı uzatılması ya da bir parmak kaldırma veya indirme süresi kadardır.

Med harfleriyle ("elif", "vav", "ya") yapılmış bir ebru çalışması.

Elif (ا): Kendisinden önceki üstünlü harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri "e-a" arası bir sesle; kalın harfleri "a" sesiyle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri اَا، بَـا، تَـا... şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "elif" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan elif ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

يَا	مَا	لَا	اِذَا	كَمَا
قَالَ	كَانَ	زَادَ	اَرَادَ	تَبَارَكَ
مَالِك	عِبَادِ	يَكَادُ	كِتَابٌ	سُبْحَانَكَ
اِيَّاكَ	فَتَابَ	عَلَيْنَا	جَاعِلٌ	نَزَّلْنَا
اِهْدِنَا	غِشَاوَةٌ	يَا اَيُّهَا	ظُلُمَاتٌ	جَنَّاتٍ
بِمَا اُنْزِلَ	تِجَارَتُهُمْ	فَزَادَهُمْ	اَبْصَارِهِمْ	رَزَقْنَاهُمْ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Nebe' suresinin 6-9. ayetlerini, kırmızı renkli uzatan elif harfine dikkat ederek okuyunuz.

اَلَمْ نَجْعَلِ الْاَرْضَ مِهَادًاۙ ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ اَوْتَادًاۖ ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ اَزْوَاجًاۙ
﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًاۙ ﴿٩﴾

Vav (و): Kendisinden önceki ötreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri "u-ü" arası bir sesle; kalın harfleri "u" sesiyle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri اُو بُو تُو ... şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "vav" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan vav ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

قُو	ذُو	اَعُوذُ	اَمُوتُ	وَقُودُ
يَقُولُ	يَعُودُ	نَتُوبُ	يَكُونُ	قُلُوبٌ
رَسُولٌ	قُلُوبِهِمْ	مَعْدُودَةً	غَفُورٌ	بِسُورَةٍ
مَغْضُوبِ	مُفْلِحُونَ	مُفْسِدُونَ	مُصْلِحُونَ	يَرْجِعُونَ
يَعْلَمُونَ	يُوقِنُونَ	يُؤْمِنُونَ	يَشْعُرُونَ	يُنْفِقُونَ
تَتَّقُونَ	يُخَادِعُونَ	يُجَاهِدُونَ	يُبَشِّرُونَ	يُسِرُّونَ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Burûc suresinin 1-6. ayetlerini, kırmızı renkli uzatan vav harfine dikkat ederek okuyunuz.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾
قُتِلَ اَصْحَابُ الْاُخْدُودِ ﴿٤﴾ اَلنَّارِ ذَاتِ الْوَقُودِ ﴿٥﴾ اِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾

Ya (ي): Kendisinden önceki esreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri “i” sesiyle; kalın harfleri “ı-i” arası bir sesle uzatır.

DİNLEYELİM-OKUYALIM

Öğretmeninizin harfleri ... اِ بِي تِي şeklinde uzatarak okuyuşunu dinleyiniz. Harekesiz "ya" harfine dikkat ediniz. Siz de bütün harfleri aynı şekilde med harfi olan ya ile okuyunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَخِي	اَبِي	ذِي	لِي	فِي
كِتَابِي	عِلْمِي	اَلَّذِي	دِينِي	بَنِي
سَمِيعٌ	قَدِيرٌ	اَلَّذِينَ	عَلِيمٌ	اَلِيمٌ
ظَالِمِينَ	كَافِرِينَ	فَاسِقِينَ	صَادِقِينَ	عَالَمِينَ
تَرْمِيهِمْ	اَبَابِيلَ	اِبْلِيسَ	يُحْيِي	يُمِيتُ
حَكِيمٌ	خَاشِعِينَ	مُنْذِرِينَ	مُبَشِّرِينَ	نَسْتَعِينُ

DİKKAT EDELİM

Harflerin üstünde yer alan asar (ٰ) ve altında yer alan çeker (ٖ) işaretlerinin med harfi gibi harfleri uzatarak okuttuğuna dikkat ediniz.

KENDİMİZİ DENEYELİM

Fil suresini, kırmızı renkli uzatan "ya" harfine dikkat ederek okuyunuz..

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفٖيلِ ﴿١﴾ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فٖي تَضْلٖيلٍ
﴿٢﴾ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابٖيلَ ﴿٣﴾ تَرْمٖيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجّٖيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ
كَعَصْفٍ مَاْكُولٍ ﴿٥﴾

3.6. Vav ve Ya Şeklinde Yazılan Elif

Kur'an yazısında elif harfi üç şekilde yazılır.

1. Genellikle, bildiğimiz elif (ا) şeklinde yazılır. Örnek: قَالَ ve اِيَّاكَ

2. Bazen vav (و) şeklinde yazılır. Örnek: صَلٰوةٌ ve زَكٰوةٌ

3. Bazen de ya (ى) şeklinde yazılır: اِلٰى ve عَلٰى

BULALIM

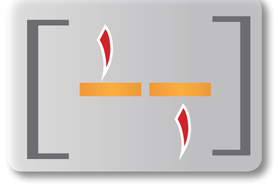
Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler ve Anlamları" bölümünden elif harfinin üç farklı yazılışına örnekler bulunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اِلٰى	عَلٰى	بَلٰى	اَبٰى	سَلْوٰى
اَوْلٰى	اَدْرٰى	مُوسٰى	عٖيسٰى	تَقْوٰى
حَتّٰى	تَعَالٰى	صَلّٰى	فَهَدٰى	اِسْتَوٰى
تَلَقّٰى	اُخْرٰى	يُسْرٰى	بُشْرٰى	اَدْنٰى
حُسْنٰى	يَغْشٰى	نَجّٖينَا	فَسَوّٖيهُنَّ	مَنٰوةٌ
صَلٰوةٌ	زَكٰوةٌ	حَيٰوةٌ	غَدٰوةٌ	نَجٰوةٌ

3.7. Uzatma (Asar-Çeker) İşareti

Kur'an yazısında, harfin üstüne konulan (ـٰ) uzatma işaretine **asar**, altına konulan (ـٖ) uzatma işaretine **çeker** denir. Bu işaretler o harfin bir elif miktarı uzatılarak okunmasını sağlar.

TAHMİN EDELİM

Asar işareti bulunan harflerden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harfini tahmin ediniz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اٰمَنَ	اٰدَمَ	اٰنَسَ	هٰذَا	ذٰلِكَ
اِسْحٰقَ	هٰرُونَ	قُرْاٰنٌ	اِلٰهٌ	اٰيَاتٌ
اٰمَنَّا	رَحْمٰنِ	اٰتَيْنَا	اٰخِرَةٌ	لٰكِنَّ
سَمٰوَاتٌ	اٰذَانِهِمْ	بِاٰيَاتِنَا	اٰلَ فِرْعَوْنَ	اٰلَ عِمْرَانَ
اِبْرٰهِيمَ	اِسْمٰعِيلَ	فِيهِ	دِينِكُمْ	مُسْتَقِيمَ
عَلِيمٌ	تَجْرِي	يُمِيتُكُمْ	شَيَاطِينِهِمْ	اَرْبَعِينَ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Bakara suresinin 25. ayetinde kırmızı renkle verilen "asar" ve "çeker" işaretine dikkat ederek okuyunuz.

وَبَشِّرِ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرٖي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هٰذَا الَّذٖي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ
وَاُتُوا بِهٖ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فٖيهَا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾

4. Okunuşla İlgili Özel Durumlar

4.1. Elif Lam Takısı

Arapçada isimleri belirli yapma yollarından biri, ismin başına elif lam (ال) takısı (lam-ı tarif) getirmektir.

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و هـ ي harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi cezimli olarak okunur.

Örnek: قَمَرٌ ▶ اَلْقَمَرُ (el-Kameru)

ت ث د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ل ن harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi yazılır fakat okunmaz. Sonraki harf şeddeli okunur.

Örnek: شَمْسٌ ▶ اَلشَّمْسُ (Eş-şemsü)

ARAŞTIRALIM

Şemsî harfler ve kamerî harfler ifadelerini araştırınız ve elif lam takısı ile irtibatını açıklayınız.

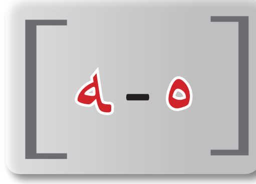
UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَلْمَغْضُوبِ	اَلْغَيْبُ	اَلْاَرْضُ	اَلْكِتَابُ	اَلْحَمْدُ
اَلْمُفْلِحُونَ	اَلْمُفْسِدُونَ	اَلْخَاسِرُونَ	اَلْفَاسِقِينَ	اَلْمُسْتَقِيمَ
اَلضَّلَالَةُ	اَلشَّيْطَانُ	اَلنَّاسُ	اَلتَّوَّابُ	اَلسَّلَامُ
اَلصَّمَدُ	اَلرَّحِيمِ	اَلرَّحْمٰنِ	اَلصِّرَاطَ	اَلدِّينِ
اَلْكَرِيمُ	اَلْخَالِقُ	اَلْكَافِرِينَ	اَلْعَالَمِينَ	اَلْقُرْاٰنُ
اَلزَّكٰوةُ	اَلصَّلٰوةُ	اَلظَّالِمُونَ	اَلرَّسُولُ	اَلتِّينِ

4.2. Zamir ve Okunuşu

Kur'an tilavetinde zamirin (ـه - ه) özel bir okunuşu vardır. Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur. Önceki harf cezimli veya sakin olduğunda ise zamir uzatılmaz.

ARAŞTIRALIM

Uzatılarak okunan zamirden sonra gizli bir med harfi vardır. Bu med harflerini tahmin ediniz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

لَهُ	مَالَهُ	رَبُّهُ	وَحْدَهُ	حَوْلَهُ
عِنْدَهُ	كُلَّهُ	قَلْبُهُ	بَيْنَهُ	عِلْمُهُ
بِهِ	مِثْلِهِ	رُسُلِهِ	خَيْرِهِ	شَرِّهِ
مِيثَاقِهِ	مِنْ بَعْدِهِ	بِاَمْرِهِ	لِقَوْمِهِ	كُتُبِهِ
فِيهِ	بَنِيهِ	قَتَلُوهُ	فَعَلُوهُ	عَلَّمْنَاهُ
اٰتَيْنَاهُ	مِنْهُ	عَنْهُ	اِلَيْهِ	عَلَيْهِ

KENDİMİZİ DENEYELİM

Nasr suresinin ayetlerinde kırmızı renkle verilen kelimeleri zamire dikkat ederek okuyunuz.

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا
﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

4.3. Med-Kasr Kelimeleri

Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimelerin altında küçük ve eğik olarak "med" (مد) veya "kasr" (قصر) işaretleri yer alır.

Med işareti, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

Örnek: يُرَآؤُنَ

Kasr işareti, altında bulunduğu harfin uzatılmadan okunacağını gösterir.

Örnek: اَنَا

BULALIM

Kitabınızın "Yüzünden Okunacak Sureler" bölümünden med ve kasr kelimelerine örnekler bulunuz.

UYGULAYALIM

Aşağıdaki kelimeleri okuyarak örnekde olduğu gibi med harflerini gösteriniz.

4.4. Okunmayan Elif

Elif harfi, bazen yazıldığı hâlde okunmaz. Örneğin, قَالُوا kelimesindeki birinci elif (ا), kaf (ق) harfinin uzatılmasını sağlar. Fakat kelimenin sonundaki elifin okunuşa herhangi bir etkisi yoktur.

Elif lam takısının hemzesi, kendisinden önce harekeli bir harf geldiğinde okunmaz.

Örnek:

اَلْكِتَابُ ◀ بِالْكِتَابِ

اَلدِّينِ ◀ يَوْمِ الدِّينِ

UYGULAYALIM

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

قَالُوا	كَانُوا	اٰمَنُوا	كَفَرُوا
وَاعْبُدُوا	وَاسْجُدُوا	وَارْكَعُوا	وَافْعَلُوا
مَشَوْا	دَعَوْا	خَلَوْا	وَتَوَاصَوْا
ذٰلِكَ الْكِتَابُ	بِالْغَيْبِ	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ	وَمَا فِي الْاَرْضِ
اِهْدِنَا الصِّرَاطَ	وَلَا الضَّٓالّٖينَ	وَمِنَ النَّاسِ	فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
مِنَ الْمَٓاءِ	هُمُ السُّفَهَٓاءُ	وَاٖيتَٓاءِ الزَّكٰوةِ	وَتُوبُوا اِلَي اللّٰهِ

4.5. Hurûf-u Mukatta'a

Hurûf-u Mukatta'a, sözlükte "kesik harfler" anlamına gelir. Bir veya birkaç harften oluşur. Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi bu harflerle başlar.

Kur'an-ı Kerim'e özgü olan Hurûf-u Mukatta'anın özel bir okunuş şekli vardır. Bu harfler, harekesiz olarak yazılır ve isimleriyle okunur.

Örnek: الٓمٓ (okunuşu) ◄ اَلِفْ لَٓامْ مٖيمْ

Uygulayalım bölümündeki örneklerden bir kısmı ileride öğreneceğiniz Medd-i Lâzım ve Medd-i Ârız ile ilgili olduğu için öğretmeninizin okuyuşunu dikkatli dinledikten sonra tekrar ediniz.

UYGULAYALIM

Kur'an'da bazı surelerin başında bulunan mukatta'a harflerini okuyunuz.

Başında Bulunduğu sure	Okunuşu	Yazılışı
Bakara, Âl-i İmrân, Rum, Ankebût, Lokman, Secde	اَلِفْ لَامْ مِيمْ	الٓمٓ
A'râf	اَلِفْ لَامْ مِيمْ صَادْ	الٓمٓصٓ
Yunus, Hud, Yusuf, İbrahim, Hicr	اَلِفْ لَامْ رَا	الٓر
Ra'd	اَلِفْ لَامْ مِيمْ رَا	الٓمٓر
Meryem	كَافْ هَا يَا عَيْنْ صَادْ	كٓهٰيٰعٓصٓ
Tâhâ	طَا هَا	طٰهٰ
Şuarâ, Kasas	طَا سِينْ مِيمْ	طٰسٓمٓ
Neml	طَا سِينْ	طٰسٓ
Yâsîn	يَا سِينْ	يٰسٓ
Sâd	صَادْ	صٓ
Mü'min, Fussilet, Zuhruf, Duhân, Câsiye, Ahkâf, Şûrâ	حَا مِيمْ	حٰمٓ
Şûrâ	حَا مِيمْ عَيْنْ سِينْ قَافْ	حٰمٓ عٓسٓقٓ
Kâf	قَافْ	قٓ
Kalem	نُونْ	نٓ

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki harfler için uygun olan seçenekleri (✓) ile işaretleyiniz.

HARFLER	Kendinden sonraki harfe bitişir.	Kalın sesle okunur.	İnce sesle okunur.	Boğaz harfidir.	Dudak harfidir.	Peltektir.	Med (sakin hâlde) harfidir.	Kendisinden önce elif lam takısı geldiğinde, lam harfi okunmaz.
ت	✓		✓					✓
ث								
خ								
ذ								
ز								
س								
ص								
ض								
ظ								
ف								
م								
و								
ي								

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanı “D”, yanlış olanı “Y” ile işaretleyiniz.

(......) (ض) harfinin Türkçe karşılığı “Z” harfidir.

(......) (و) harfi çıkarılırken dudaklar ileri uzatılmaz.

(......) Şeddeli harf, aslında iki harften oluşur.

(......) Tenvin, Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

(......) Harekesiz (و) harfi, kendinden önceki esreli harfi uzatır.

(.......) قصر kelimesi, altında bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

(.......) عِنْدَهُ kelimesindeki zamir uzatılarak okunur.

(.......) مِثْلِهِ kelimesinde, uzatılarak okunan zamirden sonraki gizli med harfi (و) harfidir.

(.......) لِلّٰهِ kelimesinde, Allah lafzındaki (ل) harfi kalın okunur.

(.......) Başına elif lam (ال) takısı alan kelimeler, sonuna tenvin almazlar.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruların doğru cevaplarını işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde med harfi olan elif vardır?

A) فَارْغَبْ
B) مَشَوْا
C) وَاعْبُدُوا
D) كَانُوا
E) بِالْغَيْبِ

2. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde kalın sesle okunan harf vardır?

A) اَلدِّينُ
B) قَتَلُوهُ
C) اَلزَّكٰوةُ
D) اَلْمُفْسِدُونَ
E) هٰذَا

3. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde zamir <u>uzatılmaz?</u>

A) فَعَلُوهُ

B) رَبُّهُ

C) بِاَمْرِهِ

D) لَهُ

E) بَيْنَهُ

4. Aşağıdakilerden hangisi و şeklinde yazılmış elif <u>değildir?</u>

A) صَلٰوةٌ

B) غَدٰوةٌ

C) سَلْوٰي

D) نَجٰوةٌ

E) زَكٰوةٌ

5. Aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır?</u>

A) خ ص ض ط ظ غ ق harfleri kalın okunur.

B) Kur'an harflerini seslendiren işaretlere "hareke" denir.

C) Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur.

D) İki üstün, yuvarlak te (ةً) ve hemze (ء) harflerinin üzerine elif (ا) desteği ile yazılır.

E) Kur'an-ı Kerim'in yirmi dokuz suresi Hurûf-ı Mukatta'a ile başlar.